

Pennskaftskonferens 2008
Världskulturmuseet 5 mars

Svåra Samtal

Anneli Larsson
*Lecturer, The Swedish National Police Academy
Affiliated Researcher, University of Cambridge*
E-mail: Anneli_Larsson@yahoo.com

1

DISPOSITION

- 13.00 – 13.45 Bakgrund & Intervjuteknik
- 14.00 – 14.45 Intervjuteknik
Läs intervju & Gruppdiskussion
- 15.00 – 15.30 Gruppredovisning & Sammanfattning

2

Bakgrund & Intervjuteknik

Bakgrund

Den Kognitiva Intervjun

NICHD:s Intervjuguide

Allmänt - Att intervjua barn

Faser i den kognitiva intervjun

3

BAKGRUND

Varför viktigt?

- Barnet har rätt att uttrycka sin mening i alla frågor som berör det

(Barnkonventionen, Artikel 12-15)

4

BAKGRUND

Varför viktigt? (forts)

- Information från barn ofta avgörande
- Barns utsagor ofta mycket generella och ofullständiga
- Angeläget att utveckla *effektiva intervjutekniker* ...

5

EFFEKTIV INTERVJUTEKNIK

Fullständighet & Tillförlitlighet

6

BAKGRUND

- Historiskt: två läger
(tillförlitlighet & trovärdighet)
- Stora utvecklingspsykologiska skillnader
- Yngre barn – större skillnader

7

PÅVERKAN

- **Suggestibilitet**
Den grad som en individ under
inkodning, lagring och återerining
av information påverkas av interna
och externa faktorer

8

BAKGRUND

Tidigare:

Fokus på barnets förmågor/oförmågor

Den vuxnes förmåga/oförmåga att använda
barnets kompetens för att maximera
prestation

9

INTERVJUTEKNIKER

” TRATTEN ”

Fri Återgivning

Öppna Frågor

Slutna Frågor

10

INTERVJUTEKNIKER

- Kognitiv Intervju
(framtagen för *vuxna* - utvecklad för barn)
- NICHD:s Intervjuguide
(framtagen för *barn* - utvecklad för barn)

11

KOGNITIV INTERVJU

Teoretiska antaganden

- **Minnet består av olika typer av info**
(t ex affektiv, rumslig & sensorisk information)
- **Olika vägar till ett och samma minne**
(om en väg oframkomlig – försök via en annan)

12

KOGNITIV INTERVJU

Huvudkomponenter

1. Mental återetablering
2. Instruktion om att berätta allt
3. Alternativ kronologisk ordning
4. *Alternativt perspektiv*

13

KOGNITIV INTERVJU

Anpassats till barn

(social- och utvecklingspsykologiska tillägg)

Larsson, 2005

- Barnet ska ha kontroll
- Flexibelt förhållningssätt
- Lyssna aktivt
- Pauser

14

KOGNITIV INTERVJU MED BARN

Barns minnen **STARKT** knutna
till kontexten

Instruktioner till den mentala
återetableringen extra viktig

15

KOGNITIV INTERVJU

- Många studier har testat den kognitiva intervjuens effektivitet
- Mycket positiva resultat

16 *

NICHD:s INTERVJUGUIDE

Utgår från våldomkumeterade forskningsfynd:

Öppna, inviterande frågor
ger fullständiga & tillförlitliga utsagor

17

NICHD:s INTERVJUGUIDE

- Baserad på väletablerad barnkunskap
 - Bl a barnets kognitiva och sociala utveckling
- Fokus på barns berättande – tydligt barnperspektiv
- Barnet måste få berätta fritt – utan onödig påverkan från intervjuledaren

18

NICHD:s INTERVJUGUIDE

- Många studier har testat NICHD:s guidens effektivitet
- Mycket positiva resultat

19

ATT INTERVJUA BARN

- Val av intervjuteknik mycket viktigt när man intervjuar barn
- Felaktigt intervjuförfarande kan få **allvarliga** konsekvenser

20

ATT INTERVJUA BARN

- Verbal uppvärmning
 - Etablering av god kontakt
 - Träning i att berätta detaljerat om en tidigare upplevd händelse
- Barnet ska vara mest aktiv
- Icke-verbal kommunikation
 - Rita
 - Kroppsspråk

21

ATT INTERVJUA BARN

- Använd öppna frågor
- Tydliggör förväntningar
 - "Jag vet inte" – "Jag förstår inte"
- Omformulera frågan om den måste ställas mer än en gång
- Ställ INTE två frågor i en

22

ATT INTERVJUA BARN

- Undvik abrupta avslut
- Lyssna uppmärksamt – Avbryt inte!
- Använd inte ord som "låtsas" och "föreställ dig"
- Istället: Tänk på hur/var... Försök minnas hur/var...
Berätta/beskriv så mycket du kommer ihåg om...

23

ATT INTERVJUA BARN

- Undvik selektivt instämmande
- Betydelsen av scheman & scripts
- Tala lugnt, avslappnat och inte för auktoritärt
- Tidskrävande och ansträngande
- Gör minnesanteckningar

24

KOGNITIV INTERVJU

- Fas 1 – Introduktion
- Fas 2 – Mental återetablering
- Fas 3 – Fri återgivning
- Fas 4 – Skifte av kronologi och *perspektiv*
- Fas 5 – Detaljerad genomgång av specifika minnesbilder
- Fas 6 – Återblick
- Fas 7 – Avslutning

Granhag, 2001

25

Fas 1 Kognitiv Intervju – Introduktion

- Presentera dig för barnet – be henne/honom att sätta sig tillrätta
- Fråga om något som inte har med intervjun att göra
- Förklara att en speciell intervjuteknik kommer att användas som bygger på att barnet är aktivt
- Barnet uppmuntras att – på eget initiativ – bidra med information

26

Fas 1 Kognitiv Intervju – Introduktion (forts)

- Kroppsspråket
- Samma fråga mer än en gång – frågor om något barnet redan berättat om
- Barnet instrueras att fråga om hon/han inte hör eller förstår
- Barnet ska stänga ute allt som stör hennes/hans koncentration

27

Fas 2 Kognitiv Intervju – Mental återetablering

- Innan barnet berättar *allt* så tänker hon/han sig tillbaka till tillfället för den aktuella händelsen
- Först *extern* kontext –
därefter *intern* kontext

28

Fas 3 Kognitiv Intervju – Fri återgivning

- Barnet ska nu återge vad hon/han varit med om i sin egen takt, med sina egna ord och i den ordning hon/han finner lämpligast
- Alla detaljer
Berätta allt om vad som hände, så detaljerat som möjligt utan att utelämna några detaljer
- Efter detta – extra lång paus!
Kommer du ihåg något mer?
Barnet kommer ofta med ytterligare information

29

Fas 4 Kognitiv Intervju – Skifte av kronologi och perspektiv

Barnet berättar

- i omvänd kronologisk ordning
(t ex från händelsens slut och till händelsens början)
- *ur ett alternativt perspektiv*
(t ex som om vittnet haft en annan position under händelseförloppet)

30

Fas 5 Kognitiv Intervju – Detaljerad genomgång av specifika minnesbilder

- Barnet ges möjlighet att utveckla uppgifter som förefallit oklara
- Först därefter ställs kompletterande frågor
- Aktivering och uttömmande av ett delområde i taget

31

Fas 6 Kognitiv Intervju – Återblick

- Summera det viktigaste barnet berättat
- Använd barnets egna ord och uttryck
- Uppmana att avbryta om hon/han kommer på något nytt eller inte tycker att något stämmer i summeringen

32

Fas 7 Kognitiv Intervju – Avslutning

- "Kommer du ihåg något mer?"
- Tacka för de bidrag hon/han gett
- Informera om vart hon/han kan vända sig efter intervjun

33

ÖVNING

- Läs intervju individuellt
 - Diskutera i grupper om 6
 - Finn Fem Fel + Finn Fem Rätt
-
- På vilket sätt påverkar jag intervjun?
 - Bra? Dåligt? Vad kan bli bättre? Hur?

34

SAMMANFATTNING

- Många påverkansfaktorer:
Komplex uppgift
- Stora individuella skillnader:
Den ena intervjun är inte den andra lik
- Flexibelt förhållningssätt

35

SAMMANFATTNING

- Disposition : Tydlighet
(person & situation)
- Förtroende!
- Val av intervjuteknik mycket viktigt

36

Tack för Er uppmärksamhet!

Doktorsavhandlingar kan beställas via nedan e-postadress

Anneli_Larsson@yahoo.com

37
